- Elever utestängs
  sid 3-5
- Prisad pedagog
  sid 7-9
- Välj rätt musikprogram
  sid 10-11

Kultur SMOCKAN

Nr 5 OKT 2008

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Statistik från skolorna
  sid 12
- Länsbevakning Värmland
  sid 14-17
- Ungdomsläger i Kopparbo
  sid 18-19

SLAGKRAFTIG KULTURTIDNING

LEDAREN

Frivillig och nödvändig!

Trots att jag förhoppningsvis inte kan anses vara helt lastgammal så får jag väl ändå erkänna att en hel massa år har förflutit sedan första andetaget. Att ha de åren i bagaget kan då och då vara till viss fördel - de ger perspektiv!
Bland annat kan jag se tillbaks på det år som Elvis Presley lanserade ”Return to sender”. Året var 1962 och jag började spela blockflöjt i kommunala musikskolan.
Medvetenheten från min sida om varför jag som nioåring började spela blockflöjt var naturligtvis så självklar och bristfällig som den bara ska vara hos ett nioårigt barn - det skulle bli kul! Vad mina föräldrar hade för tankar och eventuella förhoppningar när de såg till att blockflöjtsspelet blev av har jag dock ringa koll på. Förmodligen tänkte de inte särskilt djupa tankar de heller - det var bara så att de flesta började spela vid nio års ålder.

Blockflöjt eller mandolin. Det var frågan. Blockflöjtarnas väg var från början utstakad till blåseriet medan mandolinerna framgent fick hålla sig till stråket - enkelt och klart!
Vi var alla, oavsett blockflöjtare eller mandolinare, tilltänkta nya musikanter till vår stads amatörmusikliv. Så enkelt var det och något annat mer djuplodande skäl till varför musikskolan fanns eller varför mitt liv som blockflöjtsspelare påbörjades fanns sannolikt inte.

Med ovanstående vill jag sätta vår nuvarande syn på kultur i ett perspektiv. Ett perspektiv som omfattar cirka 50 år.

Vän av ordning frågar sig säkerligen vad jag menar att vi har för kultursyn idag som skiljer sig från 60-talets?
Tillåt mig då genast att medge att det hade varit lättare att skriva om skillnaderna för bara något år sedan. Från 1990-talets mitt och framåt till bara för några år sedan fanns en strömning i samhället, inte minst bland beslutsfattare i regional och kommunal verksamhet som ägnade sig åt ekonomi och tillväxtfrågor, men också bland skolmänniskor. Det fanns en stark tro på att kultur i dess breda bemärkelse har förmågan och egenskapen att förändra och påverka människor och platser på ett sådant sätt att allt skulle bli mer positivt, ökad tillväxt, kreativt och mer människovänligt. Kommunernas attraktivitet skulle öka och invånarna bli gladare och bättre människor.
Idag har min bild av hur makthavarna ser på kultur som utvecklingskatalysator för människor, kommuner och regioner fått sig en törn. Förhoppningsvis bara en liten törn som snart kommer att klinga ut. Fokus har ju tveklöst vridits mot de ”hårda värdena” i samhället som helhet och inte minst i skolan. Värden som exemplifieras av tidiga betyg, en mer intellektuell skola, måluppfyllelse och en kunskapssyn som allt för sällan rymmer de begrepp som är kulturens hjärta och skäl - reflektion, empati, livsglädje, ansvar och skapande.

Kulturens roll i dagens samhälle, vilket jag trots min något krackelerade bild av nuläget väljer att tro på, är kulturens oerhört viktiga funktion som bekämpare av inskränkthet, egoism, okunnighet och själslig svält som bland annat leder till katastrofer likt den nyss inträffade massakern i en finsk skola då flera unga människor blev dödade av en lika ung våldsman.
Jag avundas inte de lokala politikernas situation. Framförallt inte i en lågkonjunktur som vi är på väg in i nu. Nedskärningarna duggar tätt och pengar skall sparas in från verksamheterna. Röster höjs som säger att det går inte att spara med på äldrevården, gator och vägar måste lagas o.s.v.
Det är dock min förhoppning att ni politiker kan stanna upp, fundera och slutligen komma fram till att ett hållbart samhälle endast kan byggas av människor som har fått utvecklas av och genom de värden som en bred kulturverksamhet representerar. Reagera inte med ryggmärgen som säger att kulturen är en frivillig verksamhet och lätt kan sparas bort - kulturen är frivillig, det ligger i dess natur, men den är också nödvändig!

PER SJÖBERG,
ORDF. SMOK

INNEHÅLL

i detta nummer

Ledare **2**
Elever utestängs i Boden **3-5**
Lärarnytt **6**
Prisad pedagog **7-9**
Välj rätt musikprogram **10-11**
Nulägesrapport **12**
Utrotningshotat fenomen **13**
Länsbevakning Värmland **14-17**
Ungdomsläger i Kopparbo **18-19**
Musiklärare i barnprogram **20**
Helen Sjöholm rapporterar **21**
Kort från skolorna **21**
Läsvärt **22**
Kulturnytt **23**

KULTURSMOCKAN
DAUS TRYCK & MEDIA
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-26 61 10

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMoK
REDAKTÖR
Nils Ågren, 070-678 44 55
nisse.agren@telia.com
PROJEKTLEDARE/ANNONSER
Jan Dylicki, 0660-26 61 05
jan.dylicki@daus.se
Annonsprislista kan laddas ned som pdf-fil från hemsidan www.daus.se
GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-26 61 31
johnny.altelind@daus.se
REPRO • PRODUKTION • TRYCK
DAUS Tryck & Media, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Per Sjöberg,
Nils Ågren,
Dag Krafft,
Håkan Sandh,
Jonas Andersson,
Charina Widmark
Hans Skoglund

OMSLAGSFOTO:
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.
Foto: xxxxxxxxxxxxx

Kultursmockan utges av SMoK, Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Kultursmockan nästa nummer: v. 48.
Manusstopp för annonser: 14 november.

Tipsa Smockan!
Tel: 070- 678 44 55
Nils Ågren

Elever utestängs från musikskolan

I Boden har barn- och utbildningsnämnden tagit ett mycket kontroversiellt beslut. Enbart de elever som går i kommunala skolor får söka till kommunala musikskolan, elever i friskolan är inte välkomna.

Nyordningen vad gäller tillgängligheten till musikskolan i Boden innebär att skolan inte längre får ta emot ansökningar från elever vid någon av de fyra friskolorna, som blir fem skolor nästa höst. Dessutom innebär det att de friskoleelever som redan idag går på musikskolan måste kliva av efter höstterminen.

Lärare på musikskolan kommer även att tvingas åka ut och hämta hem de låneinstrument som elever vid friskolorna har. Många har reagerat över det politiska beslutet att inte behandla alla elever lika.

– Jag tycker att det är bedrövligt. Det här är ett slag mot barnen, man skiljer barn från barn, säger Maria Selin Fjellström (kd), den enda i barn- och utbildningsnämnden som satte sig emot beslutet.

– Eleverna förstår inte varför de drabbas och det är förstås inte roligt för lärarna att ge det här beskedet, och att ta in instrumenten, säger Birgitta Nylund, facklig representant på musikskolan.

Barn och utbildningsnämndens ordförande Rigmor Åström (m) försvarar dock beslutet med att man ger friskolorna en kulturskolpeng att använda till att köpa in egen musikundervisning.

– Vi har fyra friskolor i kommunen, plus ytterligare en som kommer att starta, och de är friskolor för att de vill stå fria. De får möjligheten att använda de här pengarna till att själva köpa in antingen musikundervisning eller annan kultur, förklarar Rigmor Åström.

Enligt Åström ska den nu införda kulturskolpengen till friskolorna inte påverka musikskolans budgetram.

– Men vi står inför sparåtgärder, säger hon samtidigt.

Risk för nedskärning

Alla är dock inte lika övertygade att musikskolans budget kommer att förbli orörd.

– Vi ser en risk i att pengarna tas från musikskolans budget, då drabbar det här

beslutet även de kommunala skolornas elever, säger Birgitta Nylund, som tycker att hela förslaget är väldigt konstigt.

– Dels för att friskolans elever inte får vara med i en kommunal verksamhet men också för att skolpengen inte får användas till att köpa tjänster av oss. De måste anställa egna musiklärare. Vi har en bredd på vår personal som täcker upp alla instrument, det kan inte en friskola göra med den skolpeng de får.

Maria Selin Fjellström är inne på samma resonemang:

– Vi står inför stora neddragningar i kommunen och jag utgår från att skolpengen tas från musikskolans budget. 30 procent av Bodens elever från förskola till årskurs 9 kommer snart att tillhöra friskolor.

Även musikskolans rektor Thomas Öhrn är oroad för sin budget.

– Förmodligen dras kulturskolpengen från vår budget. Vi har inte fått siffror än hur det här kommer att falla ut men troligen blir det en neddragning för musikskolan när budgetförslaget läggs senare i höst, säger Öhrn, som inte kunnat göra något åt att det här beslutet fattades.

– Jag blev informerad före sommaren och vi har haft samtal men det är inte mycket att göra. Jag kan bara konstatera att politikerna fattat ett beslut att vi inte ska serva friskolorna.

> när man fattar ett sådant här beslut att förbjuda barn att delta i musikskolan är det detsamma som att straffa barn

Tvingas utestänga elever

Under en lång tid har musikskolan jobbat för att få utvecklas till en kulturskola genom en utvidgning med dans, drama och bild.

– Vi har inte drabbats av besparingar på många år, men nu ser jag risken för det.

Samtidigt står Öhrn inför den minst sagt besvärliga uppgiften att utestänga elever som nu i höst går på musikskolan. Friskolan Fria Emilia har ett 40-tal elever som är knutna till musikskolan, men som inte får fortsätta efter jul.

– Så är det, beslutet börjar gälla 1 januari, de som spelar i våra orkestrar får heller inte fortsätta. Vi håller på att planera hur vi ska göra ett snyggt avslut för de här eleverna, hur vi ska informera barnen och ungdomarna och föräldrarna.

Olagligt beslut?

Det kontroversiella beslutet är klubbat men frågan är om det överhuvudtaget är förenligt med kommunallagen. I kommunallagens 2 kapitel, 2 § står det: ”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.” och i 3 §: ”Kommuner och landsting får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft som är till nackdel för medlemmarna, om det inte finns synnerliga skäl för det.”

Är beslutet förenligt med kommunallagen?

– Vi ser inget brott mot kommunallagen i och med att vi erbjuder dem en kulturpeng, säger Rigmor Åström.

Staffan Wikell, jurist hos Sveriges kommuner och landsting, är däremot av en annan uppfattning.

– Det verkar bli en särbehandling av elever och då faller det under likställighetsprincipen, en grundläggande princip i kommunallagen, förklarar Wikell. När det handlar om verksamhet som ligger utanför skollagen är det likställighet som gäller, de som är folkbokförda i kommunen ska behandlas lika.

Men så blir det alltså inte längre i Boden efter årsskiftet. Elever på kommunala skolan och elever på friskolorna behandlas olika.

Skapar en segregering

Friskolan Fria Emilia är inne på sitt femte år och är Bodens äldsta friskola, där ett 40-tal elever har en stor del av sin identitet i musikverksamheten på musikskolan.

– Nu får inte de eleverna fortsätta efter jul, man slår sönder deras tillvaro och det blir en segregering. Det man inte ser i det här beslutet är att eleverna också är verksamma i kommunens orkestrar, nu tar man ifrån dem deras möjlighet att utvecklas på sitt instrument, säger musikläraren Hans-Lennart Bruhn, som är djupt oroad över situationen.

– Beslutet är absurt, jag har ingen chans att i min tjänst försöka lösa det här och vi får inte köpa tjänster av musikskolan. Eleverna känner sig maktlösa, det är eleverna och deras föräldrar som får betala priset.

Även Bodens Orkesterförening, som musikskolan har ett gott samarbete med, är bekymrade över barn- och utbildningsnämndens beslut.

– Om musikskolans rektor, på grund av det här beslutet, tvingas skära i sin budget och säga upp lärare kan det få ytterst allvarliga konsekvenser för Bodens musikliv. Om exempelvis en bleckblåslärare, som är ensam på sitt instrument, så försvinner eleverna och då försvinner skolorkester och till sist även orkesterföreningen, säger föreningens ordförande Åke Sundberg, som är oroad för hela kulturlivet i Boden.

– Boden hade 1962 Sveriges största musikskola i jämförelse med befolkningsmängd och nu ser vi resan från att ha varit den förnämsta musikskolan till att verksamheten urholkas. Kulturen är en av de viktigaste pålarna i det svenska samhällsbyggandet och när man fattar ett sådant här beslut att förbjuda barn att delta i musikskolan är det detsamma som att straffa barn.

Musikelever i Boden. Eleverna på bilden har inget direkt samband med artikeln i övrigt.

Överklagan till Länsrätten

När vi frågar musikskolans rektor Thomas Öhrn om reaktioner från elever och föräldrar säger han att de varit förvånansvärt få. Men en förälder till barn på Fria Emilia har reagerat med en skrivelse till partiernas gruppledare i kommunen och även överklagat barn- och utbildningsnämndens beslut till Länsrätten.

”Beslutet att ge bidrag för fristående musikskola kommer att få långtgående konsekvenser som vi svårligen kan överblicka helt just nu.” står det bland annat i skrivelsen från föräldern, som vill att hans barn ska ha tillgång till musikskolans verksamhet på samma villkor som barnen i kommunens grundskolor.

Han poängterar att elever som haft undervisning i fyra år nu mister möjligheten att utvecklas på sina instrument, att elever som bytt skola tvingas sluta med instrumentundervisningen, att elever från friskolan mister sin plats i olika orkestrar och att flera barn och ungdomar mister sitt musikaliska nätverk.

Föräldern anser det också orimligt att tänka sig en uppbyggnad av en fristående musikskola eftersom kommunen redan i sin egen verksamhet har svårt att skapa rimliga tjänster för att tillgodose kompetens inom exempelvis stråk, träblås och bleckblås.

Utestängs från andra verksamheter?

Han frågar sig också vad som händer i det längre perspektivet. Mot bakgrund att musikskolan är en helt egen organisation anser han att det är en relevant fråga om kommunen i framtiden kommer att utestänga friskoleelever även från annan kommunal verksamhet som exempelvis badhus, badplatser, hembygdsgård, bibliotek, museer, lekplatser och idrottsplatser.

”Det är också mycket svårt att överblicka vad den bild kommunen förmedlar till alla ungdomar i friskolor skapar för inställning till den egna hemstaden. Då vi vuxna inte kan förstå det rimliga i det här beslutet kan vi bara spekulera i hur våra barn och ungdomar överhuvudtaget ska kunna se sambandet ‘friskola - utebliven musikskola’ som annat än medveten segregering.”

Den kulturskolpeng som friskolorna erbjuds kan spontant tyckas vara en intressant tillgång för att delge elever kulturupplevelser. ”...men sett ur den enskilda elevens perspektiv så betalas priset direkt av ett 40-tal av våra elever, där flera bygger stor del av sin identitet på sitt spelande.”

Musikskolan i Boden har idag omkring 500 spelande, betalande, elever och närmare 300 står på kö. Maria Selin Fjellström, som var emot beslutet i nämnden, har sneglat på kulturskolan i Luleå, en av landets tre avgiftsfria kulturskolor.

– Jag gillar tanken med avgiftsfri kultuskola, men det har vi tyvärr inte resurser till i Boden. Jag skulle vilja ha en stor gemensam kulturskola med en bredd där alla kan göra saker tillsammans, men jag fick inget gehör för det i nämnden. Och det fattar vem som helst att även om friskolorna får en musikpeng så kan de aldrig bygga upp en musikskola med den bredd som finns.

Text: Nils Ågren
Foto: Musikskolan i Boden

Bagatell 3

KLAVERNOTSTÄLL

”Nothajen” slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell *musikprodukter*

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

www.noter.eu

Studenter: 10% rabatt på böcker och noter!

ACADEMUS
NOT & BOK
Specialbokhandeln för musiklitteratur!
Besök oss på
Valhallavägen 117
eller på
www.academus.se

Auktorisation? Behörighet? Ny lärarutbildning? Ny gymnasieskola?

Det svänger i alla fall om skolområdet! Inget området kan tävla med skolan om att vara föremål för så mycket utredningar och förslag på regeländringar.

Betyder detta något för musik- och kulturskolorna? Nej, inte direkt. Vi blir som vanligt knappt nämnda i sammanhanget. Däremot är många lärare inom vår verksamhet också verksamma inom för-, grund- och gymnasieskolan, så indirekt berör naturligtvis utredningarna i hög grad även musik- och kulturskolan.

Legitimation och skärpta behörighetsregler

En utredning som just nu har varit ute på remiss är Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52). Där föreslås att alla ämnen, även musik och bild, skall finnas med i lärarexamen för att man som lärare skall vara behörig att undervisa i respektive ämne i förskoleklass och uppåt.

Det finns dock, egendomligt nog, en viss svårighet att utläsa vilken nivå som avses. Jag läser det som om minimum 30 poäng krävs, dvs. en termins studier på heltid. Det blir trots allt ett steg framåt för de estetiska ämnena om detta blir verklighet. Ur vår synvinkel kan det öka trycket på att skapa tjänster i samverkan mellan grundskola och kulturskola. Det kan också få som följd att det blir ett hårt tryck på fortbildning för att få behörighet.

Något behörighetskrav för lärare för att få arbeta på musik- och kulturskolan blir inte aktuellt från statlig nivå så länge det inte finns ett regelverk kring hela verksamheten, någon slags läroplan m.m. Däremot kan, och bör tycker jag, alla kommuner själva skriva in ett sådant lokalt krav. SMoKs plattform är ett bra dokument att hänvisa till.

Utredningen om ny lärarutbildning enl. Dir. 2007:103

SMoK har till utredningen fört fram tre viktiga punkter:

”Vi anser att de estetiska högskolorna bör få i uppdrag att utbilda lärare inom musik, dans, bild, teater och media för såväl obligatoriska skolväsendet som det frivilliga.”

Detta förslag kommer enligt rapport till oss att tillgodoses i det förslag som snart blir klart.

”Vi anser att lärare i åk F-9 i musik och bild bör en ordentlig utbildning de ämnen de undervisar i.”

Detta förslag - se ovan - har kommit med i Behörighetsutredningen.

”Kunskap om och erfarenhet av arbete med estetiska lärprocesser bör ingå som ett viktigt moment i all lärar- och skolledarutbildning. Det viktigaste är inte att alla lärare, inte ens på lägre stadier, behärskar alla ämnesområden utan att alla lärare kan arbeta i arbetslag bestående av lärare med olika kompetenser.”

Detta tredje förslag har vi inte sett några tecken på att det skall förverkligas... ännu.

Ny gymnasieskola

SMoK har även lämnat en remiss på SOU 2008:27 Framtidsvägen - en reformerad gymnasieskola. Betänkande av Gymnasieutredningen.

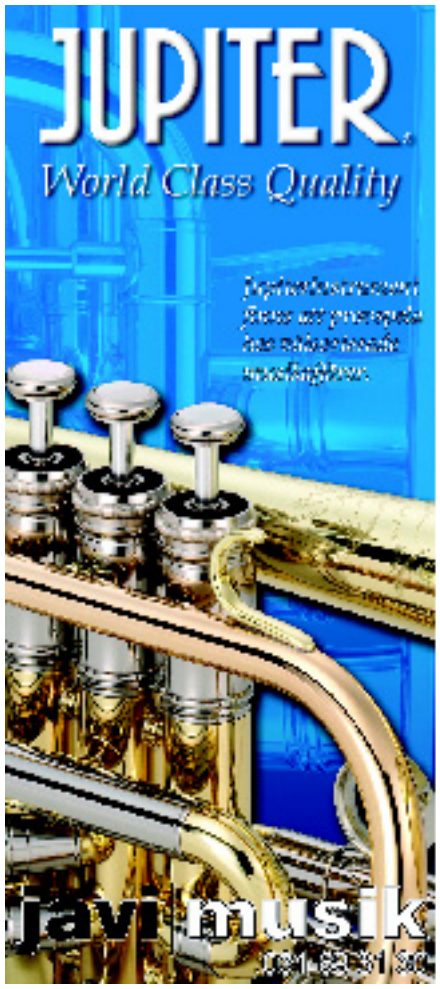
Vi har från SMoKs sida framhållit att vi anser att förslaget att ingen ”estetisk kurs” längre skall vara obligatorisk är ett dåligt förslag. Däremot har vi sagt att vi instämmer med målsättningen att det nya programmet Estetik och Humaniora blir högskoleförberedande.

Att som idag, några tror att Estetiska programmet är ett yrkesföreberedande program, skapar bara missförstånd. Vi borde i det sammanhanget i vår skrivelse tydligare problematiserat i vilken utsträckning det också innebär att Estetik och Humaniora blir högskoleförberedande till konstfack, musikhögskola, danshögskola, teaterhögskola m.m. Det missade vi men det kommer fler tillfällen att ta upp den frågan. I realiteten är det ju få som går direkt från gymnasiet till en estetisk högskola. De allra flesta tar vägen via en folkhögskola.

De remisser vi skickat in finns alla att ladda ner under ”Aktuellt” på www.smok.se.

Håkan Sandh

Vill Du annonsera? Slå gärna en signal så får du veta vad vi kan erbjuda för olika alternativ
Jan Dylicki 0660-26 61 05, jan.dylicki@daus.se

Med öppet sinne

- och med gränslösa kulturblandningar hittar Eva uttrycken i undervisningen

”En pedagog med outtömlig energi och med en ständig strävan att söka nya vägar”

Det var bara en liten del av motiveringen till pedagogstipendiet som tilldelades Eva Gunneflo. För att närmare studera hur en ”årets pedagog” arbetar får vi en pratstund med Eva, som undervisar i kör och sololsång men som också har hand om musikdramalektionerna på en grundskola med musikprofil.

Man kan undra hur och var en prisbelönt pedagog hämtar inspiration och motivation år efter år, när andra kollegor tycker att undervisningen har blivit en gammal vana och att idéerna sinat för länge sedan.

En vacker augustikväll på Göteborgsoperans uteveranda, med utsikt över en rodnande älvstrand, delar Eva med sig av sina pedagogiska erfarenheter, mål och metoder.

Har du något speciellt mål med din undervisning?

– Undervisningstillfället är en mötesplats. Jag har så oerhört mycket att lära av

dem som kommer till undervisningen. Det handlar om att hitta elevens egen drivkraft. Jag arbetar med ett ”entreprenöriellt” lärande; som att vara den som börjar rulla en boll nedför en backe men strax rullar den på av egen kraft. Eller: tänk dig en snöboll som blir större och större ju mer den rullar - det är bara att ”putta på” ibland. Vissa gånger känns det som om jag bara går till undervisningen bara för att se vad som kommer att hända. Man får inte glömma att det är oerhört viktigt att ta alla barn och ungdomar på allvar.

Hur ser dina pedagogiska arbetsmetoder ut?

– I min kammarkör, som är till för gymnasieungdomar, är det de äldre som lär de yngre. Där har vi också en grupp som arbetar med konsertregi i demokratisk anda. Jag tror inte på ledarskap där läraren är domptör. En pedagog skall vara kreatör och segla på elevernas energi. Körsång till exempel är hänsynstagandets konst, man är en delmängd i något stort. Där finns det plats även för den som är annorlunda eller har ett handikapp. Man måste också våga ta risker. Jag visar inte upp vilken bra kör jag har, eleverna och jag tillsammans visar istället upp årets föreställning. Min uppgift är att få varje elev att blomma, och att blomma vid rätt tillfälle. Jag tänker aldrig: så här måste det bli. Jag ser vad det blir. Jag inspireras av det förtroende eleverna ger mig genom att de frivilligt kommer till mina lektioner. Eleverna är instrumentet som jag får spela på.

Eva berättar om sitt viktigaste undervisningsknep:

– Det är så jag får med mig ungdomarna: jag lämnar över till dem!

Eva undervisar i vanliga klassrum, som så många andra musik- och kulturskollärare.

Hur ser din arbetsplats ut?

– Naturligtvis finns det mycket övrigt att önska när det gäller lokalernas utformning, men viktigast av allt är att det är människor som möts på samma plats.

Eva tänker på sin kammarkör:

– Där kommer de, ibland tyngda av läxor, prov och andra aktiviteter som räcker till för att stressa en tonåring rejält, och så plötsligt är vi alla där. Det händer något i rummet och emellan tonerna.

En repetition med Eva ser ut att vara något eleverna inte vill missa, och här ligger också en del av hemligheten: repetitionstillfällena skall vara kreativa och givande för alla parter.

Hur väljer du ut repertoaren?

– Jag går båda vägarna. Det vill säga, jag försöker visa min väg genom att gå elevernas väg. Det är viktigt att ta deras musik på ett seriöst sätt. Det handlar om att möta eleven på deras nivå, för att kunna tillföra dem något och gå vidare i utvecklingen.

Eva tänker åter på sin kammarkör:

– Jag presenterar 15-20 sånger för eleverna under året i alla tänkbara genrer. Det blir tvära kast, till exempel rock, klassisk körlyrik, folkmusik, jazz. På något sätt får vi alltid med The Real Groups arrangemang på Chili con carne. Den verkar ha blivit ett måste i vår repertoar. Ett perfekt notläsningsstycke, särskilt när det gäller rytmläsning.

Regigruppen får i uppdrag att sätta ihop en föreställning till en bra helhet.

– Det skulle aldrig falla mig in att påtvinga eleverna en repertoar de inte gillar. Idag drabbas även vår verksamhet av mer och mer individualistiskt tänkande. Jag efterlyser mer nyskriven repertoar för grupp- eller körmusicerande, där varje medverkande får större utrymme.

När är du nöjd?

– Mår eleven bra, mår jag bra. Eller - är eleven nöjd, blir det oftast bra. Det är verkligen jätteroligt att undervisa, säger Eva som blev färdigutbildad pedagog 1977.

Hur förbereder du lektionerna?

– Det kan vara farligt att förbereda sig för mycket så att man inte blir öppen för det som finns i rummet. Det handlar om ett förhållningssätt; att vara mottaglig för elevernas idéer och impulser. Jag vet precis hur jag ska göra när jag går till lektionen, men det är sällan det blir som jag tänkt. Man kan också få uppslag till undervisningen av till exempel caféernas bakgrundsmusik eller att lyssna på Mozarts Requiem, det är väldigt olika.

Eva skrattar (det gör hon ofta):

– Många idéer kommer på natten. Jag måste ha anteckningsblock vid sängen. Tur att Kulturskolan inte behöver betala för den obekväma arbetstiden.

Hur ser undervisningens innehåll och ramar ut?

– I körundervisningen är alltid alla pojkar välkomna, hur de än låter. Om de påstår att de inte kan sjunga, så talar jag om att det är just det jag ska lära dem.

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i 5 olika modeller från 495 kr (exkl. moms)

Bagatell *musikprodukter*

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från
klarinett	95:–
tvärflöjt	95:–
trumpet	95:–
trombone	95:–
altsax	175:–
tenorsax	175:–

– Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
– Obegränsad hyrestid utan köptvång
– Vid köp tillgodoräknas 2/3 av inbetald hyra – Obs! oavsett hyrestidens längd.

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

Jag sätter dem genast att sjunga 4-stämmig manskör. De elever som vill bli underhållna göre sig inte besvär. Här är det jobbigt och ansträngande. Första lektionen är riktigt tråkig, då lär vi oss att sjunga efter noter genom att uppleva grundtonsförankring på den skala jag skriver på tavlan. Vi hoppar mellan intervallen och får uppleva hemkomsten på grundtonen då och då. En upptäckt är att riktigt ovana elever har lika lätt att hitta ett tritonusintervall likaväl som sekund eller ters. Jag springer runt och är pajas genom att använda hela kroppen som uttrycksmedel, men det är det värt. Efter intervalläsningen kommer rytmen. Skall man kunna sjunga Sven-David Sandströms arrangemang på: Det är en ros... är det viktigt att kunna läsa både notvärden och intervall. Där ska det sjungas 8-stämmiga kluster, och de osäkrare eleverna lotsas till ytterstämmorna medan de övriga tränger ihop sig på mitten i klangen.

Hur gör du föreställningarna till upplevelsestunder?

– Det är eleverna som skapar konserterna och föreställningarna, inte jag. Programmet växer fram ur elevernas samarbete. Vi försöker undvika överarbetade konserter med regi för regins egen skull. Det är ett oslagbart koncept att skapa en föreställning som bygger på hundraprocentigt deltagande av alla involverade. Jag har lovat att stoppa dem endast om de gör bort sig. Inte heller har jag några favoritsolister i min kammarkör. Den får sjunga solo som önskar det.

Eva tar den risken, även om hon vet att eleven inte är säker eller van.

– Oftast blir det riktigt bra. Alla blir överraskade. Va? Kunde det bli så lyckat! Man får inte glömma att en föreställning är en helhet. Vi kommunicerar med publiken. Man måste ha något att säga. Något måste hända som öppnar både ögon och öron på folk, något som överraskar. Kanske börjar en konsert med en popintroduktion tillsammans med en arabisk melodislinga, kyrkklockor och ytterligare någon stilbrytning. Det kan också vara ett preludium med didgeridoo och sitar. Vi vill skapa en öppen omvärldsanalys utan ord, där budskapet handlar om alla människors och kulturers lika värde, säger Eva.

– Det händer att några av oss lärare komponerar tillsammans: till exempel är vi fyra lärare som gjort ett verk för kulturskolan och dess kör med tonband, oljefat, vinkelslip,(!) elbas och dansare, och där min gregoriansk-orientaliska melodislinga fick utgöra stommen i produktionen. I andra fall kanske eleverna själva skapar egen musik och sång som de framför inför sina jämnåriga kamrater.

För Eva har det alltid varit en självklarhet att blanda rörelse, drama och bildlig estetik med sång och musik.

– Alla konstformer, stilarter och kulturer måste befrukta varandra. Vi pedagoger måste visa bredden i det utbud som finns, om eleverna skall kunna göra egna val i framtiden.

Kanske är det så hon uppfattas av oss andra kollegor: Hon är i sig själv en egen estetisk läroprocess i kreativ, humoristisk, djupsinnig och tjusig förpackning.

Eller som Andrine Bendixen-Mangs, Kulturskolledare i Mölndal uttrycker det:

– Jag ser min personal som en palett där Eva är den röda färgen. Hon har förmågan att locka både elever och lärare till fantastiska prestationer. Eva har en stor idérikedom och besitter en otrolig kraft och intensitet som smittar av sig på personalen. De vågar när hon vågar.

Det börjar bli kyligt, och vi letar oss innanför panoramafönstren på Göteborgsoperan. Varför inte avrunda en intressant och trevlig pratstund med något tänkvärt av Eva innan vi går hem:

– Jag lever inte för att jobba, jag jobbar för att leva.

Text och foto: Charina Widmark,
Musik och Kulturkonsult

Så tycker eleverna

Rebecka Nyberg och Mattias Svensson har lång erfarenhet av Evas undervisning. Oskar Olsson som bara varit med någon termin är ändå enig med de båda andra:
- Hon tar oss på största allvar. Det är roligt, spännande och lite galet att vara med i Mölndals Kulturskolas kammarkör.

2007 års pedagog-pris

Den 27 november 2007 utsågs två stipendiater till Göran Lagervalls pedagog-stipendium, nominerade av SMoK och i regi av stipendieansvariga på Kungliga Musikaliska Akademien. Mottagarna var Maria Stiberg, blockflöjtslärare i Kulturskolan på Gotland, samt Eva Gunneflo, sångpedagog i Mölndals Kulturskola, som erhöll 25 000 kronor vardera.

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar
Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

Pris: 1995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell ***musikprodukter***

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

Smockan rättar:

I förra numret av Smockan gjorde ett tryckteknisk fel att inledningen till artikeln ”Datorn som hjälpmedel försvann”. Där var det meningen att du skulle hälsas välkomna till en artikelserie för dig som är nyfiken på att använda datorn som en del i din undervisning, eller för ditt eget musikskapande.

I tre artiklar i höst hjälper Jonas Andersson till att orientera oss genom den mängd musikutrustning som invaderat marknaden på senare år. Vi tittar också på de viktigaste musikprogrammen för inspelning och redigering av musik, för att avsluta med en genomgång av arbetsflödet vid inspelning och produktion, från förberedelse till färdig produkt.

Hjälp att välja rätt musikprogram

Välkomna till den andra delen i vår artikelserie om grunderna i musikproduktion. Förra gången satte vi ihop en fungerande bas av hårdvara. Vi fortsätter nu vår resa genom att titta på delar av den rika musikprogramfloran som omger oss.

Man brukar skilja på två typer av musikprogram - sequencer och notation. Den förstnämnda är till för inspelning och redigering/mixning av ljud och musik. Ljudkällan är då antingen akustiska musikinstrument, sång i mikrofon eller ljud från till exempel en keyboard. Vad man gör med notationsprogrammen är kanske inte helt otydligt, men värt att veta är att distinktionen mellan de olika programtyperna i många fall är väldigt liten.

De flesta programtillverkarna har i sin iver att skapa det fulländade musikprogrammet tryckt in så många funktioner att användaren kan bli förvirrad, men även att utvecklarna varken har tid eller resurser att fokusera på alla områden.

Detta kan då leda till att vissa funktioner inte blir tillräckligt bra för att man ska klara sig med ett enda musikprogram. Därför är det precis som så många gånger förr, du som användare, som med dina behov måste avgöra vilket program som är rätt för dig.

Lyckligtvis finns demoversioner att ladda ner från Internet så man kan prova sig fram - då ofta under en kortare tidsperiod med begränsningar i antalet funktioner.

Behöver inte vara mästare

I många fall inryms notskrift i sequencerprogrammen i någon form, från enklare till avancerad. Men den moderna elektroniska musiken har fångat en ny grupp kompositörer, av den typ som saknar musikteoretisk bakgrund. Dessa är på inget sätt hjälpta av notskriftsprogram, utan använder en typ av sequencers där man istället lyssnar och klickar in toner på rätt ställe och använder gehöret till att lyssna när det låter rätt.

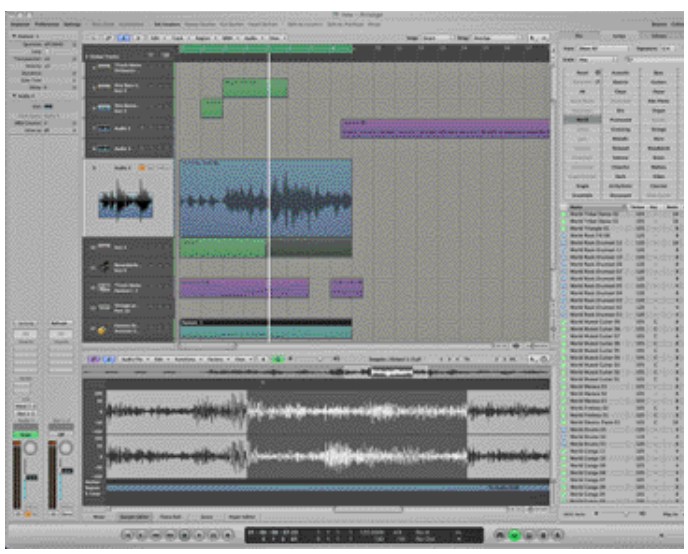
Idag behöver kompositörer och producenter inte längre vara mästare i hantering av olika musikinstrument. Man behöver inte heller använda sig av externa ljudmoduler eller keyboards när nu massor med olika ljud skickas med musikprogrammen. Dessa kallas virtuella instrument och styrs med fördel med ett klaviatur som kopplas till datorn som jag beskrev i förra delen.

Något som därför är viktigt att tänka på är att det program som täcker dina behov som lärare, kanske inte är det bästa för dina elever. Du kanske förbereder dina lektioner med hjälp av ett notskriftprogram, medan eleven hellre använder dessa för att spela in sin akustiska gitarr i ett sequencerprogram. Men även olika sequencerprogram är lämpliga för olika syften.

Olika musikprogram

Här tänker jag presentera några olika musikprogram för att underlätta valet. Det finns naturligtvis fler program än de jag listar, men jag fokuserar på de som dominerar den svenska marknaden.

Cubase har länge varit dominerande

Logic

Cubase

Garageband

på den svenska marknaden. Programmet är ett ”kan allt”-program och fungerar både för låtskrivare och som professionellt inspelningsprogram. Det har också en väl utbyggd notskriftdel som i många fall är ett alternativ till renodlade notskriftprogram. Cubase finns i tre olika versioner som är olika avancerade beroende på hur de ska användas.

Logic är ett program, som likt Cubase har många användningsområden vilket gör det till ett vanligt förekommande musikverktyg. Det finns två olika versioner där en är inriktad mot professionella användare och en lite enklare version för utbildning och hemmafixare. Programmet finns bara till Apple-datorer vilket gör det till ett naturligt val för Macintosh-användare.

Garageband är ett basalt musikprogram som har en enkel notdel, några inbyggda effekter och en del medföljande ljud och instrument. Programmet ingår i den så kallade iLife-serien när man köper en Apple-dator och används ofta till grundutbildningar inom musik och komposition, men står sig slätt när det kommer till avancerad musikproduktion.

Live heter ett av den nya generationens musikprogram som har ett annorlunda arbetsflöde och ett modernt sätt att skapa musik. Här arbetar man inte alls med noter, utan ritar in tonerna på ett virtuellt klaviatur. Detta program används ofta för att uppnå olika effekter av live-musiker och discjockeys då det på ett smart sätt kan användas till att spela in och upp ljud utan avbrott i uppspelningen.

Reason är ett musikprogram främst för elektronisk musik, men är också vanligt hos kompositörer då det innehåller en diger uppsättning högkvalitativa orkesterljud. Företaget har också utvecklat ett kommunikationsspråk som de flesta övriga program stöder, vilket möjliggör att använda ljuden från detta program, men till exempel sequencerdelen i ett annat. Reason är också ett innovativt utbildningsverktyg då programmet är uppbyggt av virtuella ljudmoduler, mixrar och effekter, vilka man kan ”vända på” och följa signalvägarna visuellt. Man kan till och med koppla sladdarna själv!

Notskriftsprogram

Slutligen har vi notskriftprogrammen. I Sverige är Finale och Sibelius de två huvudaktörerna på marknaden. Båda programmen klarar den mest avancerade notationen och är likvärdiga i innehåll och funktion. I de senaste versionerna kommer programmen med professionella orkesterljud vilket gör att man inte längre är bunden till enbart undermåliga midi-ljud, utan får en verklighetstrogen lyssning och kan direkt få ut sitt alster på en ljud-CD.

I den tredje och avslutande delen i denna artikelserie går vi in på olika arbetssätt vid musikproduktion och får tips på bra saker att veta innan man sätter igång!

Text: Jonas Andersson

Reason

Live

Bagatell 1

Från 7 500 kr

En vagn kommer lastad …

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på **Bagatell 2**

Bagatell ***musikprodukter***

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

www.noter.eu

Nulägesrapport

Nu är äntligen nulägesrapporten för 2007 klar. Nytt för i år är två saker; det finns dels statistik över antal elever i olika konstformer och denna är dessutom uppdelad på kön. För första gången på 20 år finns nu dessa uppgifter att ta del av.

Musik- och kulturskolan är en verksamhet för flickor!

Inte mindre än 62 % av deltagarna i musik- och kulturskolan är flickor. Inom musiken är det 58 % flickor. Förmodligen är detta en trend som startats för 20 år sedan. I takt med att blåsinstrumenten blir färre, stråkinstrumenten i högre grad håller ställningarna och sången kommer i som ett av de större musikämnena så ökar andelen flickor.

Varför detta inte kompenseras av att fler pojkar väljer de traditionella pojkinstrumenten slagverk och gitarr är svårare att säga. Att flickdominansen förstärks genom kulturskoleämnen som dans, teater och bild är ingen överraskning. Enda ämnet som domineras av pojkar är film/media. Så typiskt! Finns ingen genusforskare som kan intressera sig för detta område?

Musiken dominerar fortfarande!

Fler och fler musikskolor ombildas till kulturskolor. Trots detta går det trögt med den kvantitativa elevutvecklingen. Det är fortfarande musikverksamheten som totalt dominerar med 82 % av de totalt 186 413 eleverna inom den frivilliga verksamheten. Dansen kommer närmast med 9 %, och teatern med 5 % och sedan bildkonsten med 2 %.

Det känns som kulturskolesatsningarna blivit ganska halvhjärtade. Särskilt med tanke på att dessa ämnen, inte minst dans och teater, till stor del kan bära sina egna kostnader. Vad hindrar utvecklingen? Brist på lokaler? Brist på pedagoger? Brist på intresse?

I övrigt stabilt?

I övrigt är de flesta siffror ungefär som föregående år. En liten nedgång i antalet elever framförallt inom ”övrigt” som skulle kunna tyda på kärvare tider i samverkan med andra skolformer. Kommunalt anslag per invånare har ökat en krona, från 170 till 171, så några stora omsvängningar handlar det inte om.

Även utvecklingen mot kulturskolor fortsätter - om än långsamt: +2 detta år. Med dagens diskussioner om kris i världsekonomin finns naturligtvis ett mörkt moln på himlen som tornar upp sig. Hur mycket kommer detta hot att påverka de svenska kommunerna? Vilka åtgärder blir då aktuella? Fler och fler diskuterar trots detta musik- och kulturskolan som en motor i tillväxten så vi får ändå se med förtröstan mot nästa års statistik.

Nulägesrapporten för 2007 finns för nedladdning på SMoKs hemsida.

Dag Krafft o Håkan Sandh

FAKTA • FAKTA

Antal musikskolor	158
Antal kulturskolor	125
Kommuner som saknar musik/kulturskola	7
Huvudman kommun	277
Huvudman övrig	7
Nämndtillhörighet Skola	136
Nämndtillhörighet Kultur	73
Nämndtillhörighet Skola o kultur	52
Nämndtillhörighet Övriga	22
Kommunalt anslag	1 571 miljoner
Intäkter	327 miljoner
Budget totalt	1 898 miljoner
Kommunalt anslag per invånare	171 kronor
Terminsavgift	604 kronor

Ämnen	Antal elever	% flickor	% pojkar
Ämneskurs totalt	187 000	62	38
Musik	153 505	58	42
Dans	16 208	92	8
Drama/Teater	9 570	76	24
Bild	3 454	72	28
Media	362	36	64
Övriga ämnen	3 314	66	34

AVGIFTSFRI

Gratis kulturskola

- ett utrotningshotat fenomen

Sundsvall, Luleå och Arvidsjaur är numera de enda kommuner i landet som har avgiftsfria kulturskolor. Senast i raden att införa avgifter är Kulturskolecentrum i Örnsköldsvik.

Det är ekonomi det handlar om, i första hand. Det hävdar både barn- och utbildningsnämndens ordförande Birgith Johansson (s) och Kulturskolecentrums chef Christer Joald.

– I första hand togs det här beslutet för att tillskapa en bredare ekonomisk bas för verksamheten att stå på. Vi har ett brett uppdrag som kräver mer pengar för att vi ska kunna nå fler barn och unga i verksamheten. Politisk har man sett att enda sättet nå upp till det uppdraget är att återinföra avgiften, som togs bort 1994, säger Christer Joald.

– Största anledningen är ekonomi men det finns också fler anledningar. Det finns stora behov och stor efterfrågan på Kulturskolecentrum och vi har inte pengar att ösa ur. Dessutom har det slagit ojämnt ute i våra olika skolområden hur våra barn får utöva kultur, förklarar Birgith Johansson.

Avgiften som införs är 300 kronor per termin för elever på grundskolan. För gymnasiet, där det redan är avgift, höjs den från 500 till 550 kronor. Maxbeloppet per hushåll blir 850 kronor, därutöver tillkommer instrumenthyra.

Få avhopp

Några större reaktioner på beslutet har inte märkts av, enligt Christer Joald.

- Jag hade nog väntat mig att föräldrar skulle hört av sig mer, och ställt mer frågor. Vi har gått ut med en återanmälan och nästan alla har anmält sig, det vi sett hittills är väldigt få avhopp och det kan kanske betyda att avgiften upplevs som motiverad.

I vintras gjorde skolan en enkätundersökning inför beslutet att införa avgift och då uppgav 20 procent av de som svarade att de funderade på att hoppa av ifall det skulle bli en avgift. Men den reella siffran blev betydligt mycket lägre än så.

En enig barn- och utbildningsnämnd stod bakom beslutet och en viss oro har funnits att Kulturskolecentrum även skulle drabbas av besparingsåtgärder, men det finns inga sådana planer enligt Birgith Johansson.

– Vi har en begränsad börs att ta ur men vi har aldrig haft en diskussion att plocka bort något från skolan, målet är istället att fler ska kunna ta del av det utbud som Kulturskolecentrum har att erbjuda, säger hon.

Runt 1 200 elever står idag i kö för att komma in på Kulturskolecentrum och siffran verkar ha stannat upp efter en ökning de senaste åren, men kön är dubbelt så stor som för sex år sedan.

– I första hand är det gitarr och piano som har de längsta köerna. Dans, sång och slagverk har också långa köer, berättar Christer Joald. Vi försöker beta av kön hela tiden och vi jobbar för att hitta metoder och sätt att gruppera elever, hitta modeller för att jobba i gruppundervisning.

Omorganisation och ny chef

Barn- och utbildningsnämnden tittar också på hur man jobbar med kultur i skolan och hur man kan samarbeta med Kulturskolecentrum. En omorganisation av Kulturcentrum är även aktuell.

– För några år sedan gjorde vi en förändring där en del lärare på Kulturskolecentrum istället fick grundskolans rektor som närmaste chef. Nu plockar vi tillbaka dessa personer till Kulturskolecentrum och jobbar mer i projektform ut mot skolorna, på de ställen där det inte fungerat så bra tidigare, säger Birgith Johansson.

Omorganisationen träder ikraft 1/1 2009 och innebär att Kulturskolecentrum blir en större organisation. Därför har Christer Joald, som lett verksamheten i nio år, beslutat sig för att lämna sitt uppdrag.

– Jag har haft dubbla roller de senaste två åren och från årsskiftet fortsätter jag enbart som gymnasierektor. Jag har sagt att jag är med så länge det behövs, det kan även bli en bit in på våren också, säger Joald.

Rekryteringen av en ny chef för Kulturskolecentrum i Örnsköldsvik har inletts.

Text och foto: Nils Ågren

Kulturskolecentrum i Örnsköldsvik är den senaste skolan i raden som överger den avgiftsfria undervisningen.

Bagatell 5

Akustikskärmar
Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

www.noter.eu

Smockan besöker...

Värmlands län

DEL 2

Länet innehåller 16 kommuner från Torsby i norr till Säffle i söder. Residensstad är Karlstad som är länets största stad. Sedan år 2004 är Eva Eriksson landshövding. Befolkningsmässigt tillhör Värmland mellansveriges glesast befolkade län.

Musikskolan

Arvika kommunala musikskola - en skola i ständig förändring

Musikskolan har en stadig grund i kommunen. Medborgare och folkvalda är stolta över vår verksamhet och det värmer naturligtvis. Vi firar i höst att vi haft vårt fina hus i 20 år sedan det blev ombyggt från badhus med bibliotek till Musikskola med verksamhet från 0 år till över 80.

Vi har mer än 1 100 registrerade elever och medlemmar i ensembler. I huset finns dessutom våra härliga musikesteter och alla nyfikna och vetgiriga studenter från Ingesunds Musikhögskola.

De flesta av Ingesundsstudenterna auskulterar hos våra lärare, många har sedan sin övningsundervisning hos oss och flera av våra lärare är också metodiklärare på musikhögskolan. Det sätter naturligtvis sin prägel på verksamheten när allt vad vi gör kan ifrågasättas och diskuteras och det leder i sin tur till ett öppet förhållningssätt kring vad vi gör och hur vi gör det.

Spädbarnsmusiken startades på 90-talet av Kicki Lijedahl och Wiola Brahn, de utbildar nu nya lärare på Ingesund och vi har fortsatt verksamheten inspirerade av deras arbete.

Nu i höst börjar vi en, för oss, ny verksamhet som vi kallar Karusellen. Konceptet har vi till stor del stulit från Skara (Tack Skara!) Vi saknade en ingångsverksamhet och vi saknade ett sätt att ge barnen en reell kunskap om vilket instrument de skulle välja. Så i höst får 50 barn börja med rytmik och sedan smågrupper i stråk, träblås, bleckblås och klaviatur/slagverk.

De spelar i smågrupperna i fem veckor och sedan byter de grupp/snurrar alltså Karusell. På det sättet har de dels fått arbeta med kropp och rytm, dels fått gå igenom och känna på de flesta instrumenten innan det är dags att välja till ämneskurs i åk3. Det är kul att få ett massivt gensvar när vi börjar en ny verksamhet: var femte andraklassare är anmäld, vi har till och med barn i kö.

Andra verksamheter för åk1 och 2 är Brasslek med Ingeborg Frenning, Blockflöjtslek med Agneta Kazen Berglund och Flöjtstudio med Karin Andreasson, som vi driver tillsammans med musikhögskolans lärare och studenter.

I vår ”traditionella” undervisning arbetar Martin Stenberg med storgrupp på gitarr, det innebär att vi tar in alla som sökt hit i åk 4 (15-20 elever), lär dem grunderna och samspel på gehör första året och nästa år delar in dem i mindre grupper. Vi har också ett ”högstadieintag” för de som kommer på att de vill spela.

I trummor har Pelle Thim trumstudio med plats för samtidig undervisning av fyra elever. De flesta trumeleverna får också medverka i våra slagverkskonserter tillsammans med slagverksensemblen.

Klaverlärarna samlar ett 20-tal elever till klaverensemble någon/några gånger per termin, det är ett fint komplement till att spela kompspel eller fyllnadsstämmor i andra ensembler. På klaviatursidan startar vi i år med undervisning i synth där eleverna får lära sig både analog och digital programmering och hur man bygger upp och mixar sina klanger.

Stråklärarna har olika ingångar: Suzuki, folkmusik eller ”traditionell” undervisning. De här barnen och ungdomarna får sedan samsas i olika ensembler och vi driver vår högstadie-, gymnasieorkester på projektbasis så både elever och lärare vet vad, var och när redan när man börjar. På det sättet blir det inga transportsträckor utan det blir mer fokus i arbetet och när projektet är avslutat får både lärare och elever vila. Fortsättningseleverna får spela i Arvika Stråkorkester.

Nybörjare i blås har vi till att börja med delat upp i svaga och starka instrument så tvärflöjtister och klarinettister kan höra sig själva. Sedan får de spela ihop i mellanstadie- och sedan i högstadieorkester innan det blir dags för projektorkester respektive Stadsmusikkår.

I både Arvika stråkorkester och i Stadsmusikkåren spelar ungdomar från högstadiet och uppåt tillsammans med vuxna i alla åldrar. Det är så jag vill att musik skall fungera, att alla arbetar för ett gemensamt musikaliskt mål oberoende av status, bakgrund eller ålder.

Max Thoursie,
rektor

Per Högberg vid flygeln under Forshaga Kammarmusikdagar.
Foto: Malin Eriksson

Forshaga musikskola - snart i nya lokaler

Historik: Musikskolan grundades i slutet på 60-talet. Den expanderade snabbt och i slutet på 70-talet fanns det 13 lärare och cirka 400 elever i en kommun med cirka 12 000 invånare. Under några svåra år i början på 90-talet mer än halverades musikskolan.

1995 infördes obligatorisk orkesterklass i grundskolan för årskurs 2 och 3. Dessa klasser fick musikskolans lärare ansvara för.

Att ”Forshagamodellen” har lyckats i grundskolans orkesterklasser märks genom att intresset för att söka sig till musikskolan har ökat markant de senaste åren. Detta har lett till att kommunen nu ökar resurserna till musikskolan genom nyanställningar.

Idag: Nu finns cirka 160 elever i ämneskurs fördelat på sex lärare (heltid, deltid och timanställning). Ensemblespel och kammarmusik i olika konstellationer är en prioriterad verksamhet.

Eleverna medverkar vid många olika konsertillfällen under året. Lärarna gör två egna lärarkonserter under ett läsår.

I orkesterklass medverkar cirka 200 elever varje vecka. Det finns blåsklasser (tvärflöjt, klarinett, saxofon, baryton och trumpet), stråkklasser (fiol) och sång o komp (gitarr, sång och keyboard).

Varje år medverkar alla orkesterklasselever i åk 3 i ett stort musikprojekt där det blir både skol- och offentliga konserter i Forshaga Folkets Hus. Detta är ett av slutmålen i undervisningen. Större delen av klasserna medverkar även vid föräldramöten, skol- och gymnasieavslutningar.

I januari 2009 flyttar musikskolan till nya lokaler i det nya lärcentret som Forshaga kommun bygger. Där kommer det att finnas akustiskt riktiga undervisnings rum, större för ensembler, orkestersal, studio etc.

Forshaga musikskola får därmed stora möjligheter att ytterligare utveckla verksamheten.

Musiklärarna

En ny webbutik med det bästa för varje budget vare sig du studerar, undervisar, reparerar eller spelar professionellt

Bontracasso.se

Nordisk generalagent för:

Panda minibasar "sätt färg på orkestern"

JP GUITAR TOOL

Guitartool
- en schweizisk armékniv" för gitarr/bas

INNOVATION
an acoustic tradition

Innovation strings
- "en akustisk tradition från Orkester till Rockabilly"

XEROS Stackelankare för Cello & Bas
Glöm ståltråd, bälten, snören och borrade plywoodskivor. Här är lösningen för att din Cello och Bas stannar där du vill ha den. Passar 99% av alla stolar.
Enkelt justerbar och helt ihopfällbar tar den ingen plats alls.

Välkommen att besöka oss på **www.bontracasso.se**

Charina Musik & Kultur

Företaget som vänder sig till musik och kulturskolor, högskolor och folkhögskolor, barn och ungdomsskolan, kommunala förvaltningar m.fl.

- **Konsulttjänster**
- **Workshops**
- **Föreläsningar**
- **Undervisning**
- **Handledning**
- **Logotype-arbeten**
- **Illustrationer**

Charina Widmark
Musik och Kulturskolekonsult
Sång och Musikpedagog

Välkommen att besöka hemsidan som också fungerar som utbudskatalog! Du får ett ”specialkomponerat” erbjudande som motsvarar Din verksamhets behov av fortbildning och utveckling.

Hemsida: www.charinamusikkultur.com
Mail: info@charinamusikkultur.com

Charina Musik & Kultur
Puketorpsvägen 16, 433 62 Sävedalen
0703 70 79 30

Hammarö Kulturskola - där allt är möjligt

Rubriken kan förefalla lite uppkäftig i en tid där många musik- och kulturskolor inte alltid är helt trygga i sin ekonomiska situation. Så är det även för oss i Hammarö mellan varven. Men vårt lärarkollektiv är positivt, kreativt och framåtseende.

Vår skola har 370 inskrivna elever med en spridning över samtliga instrument i symfoniorkestern + piano, gitarr, elgitarr, sång, kör, teater, bild och dans. I samtliga ämnen har vi välutbildade lärare. Detta gör att antalet lärare är högt, cirka 15, varav många har deltidsanställningar.

Vår kö uppgår just nu så här i början av läsåret till cirka 300 elever. Ja, vi har till och med kö på oboe, fagott och valthorn vid sidan av de vanliga ”kö-ämnena” slagverk, elgitarr och piano. Tyvärr kan vi av ekonomiska skäl inte utöka vår verksamhet mer i kvantitet. Åtminstone inte nu...

Förutom traditionella ämnen har vi förmånen att kunna erbjuda dans, teater och bild. Just nu utövar dans en stark dragning, särskilt på flickor. Teater är också attraktivt, traditionellt mest för flickor, men pojkarna är på stark frammarsch.

I vår musikdatakurs får eleverna lära sig grunderna i inspelningsteknik och arrangering. Eleverna jobbar till stor del självständigt, med lärarens hjälp och ”övervakning”, med olika projekt för att laborera med tekniker och idéer i den digitala musikvärlden. Där är det många killar!

Inom de traditionella områdena erbjuder vi huvudsakligen individuell undervisning, men för att möta långa köer provar vi i år ett specialkoncept med kortare gruppkurser på gitarr med ett specificerat kursupplägg. Det gör vi för att hålla lusten igång i väntan på en individuell plats.

Vi är övertygade om betydelsen av att alla elever så snart som möjligt skall få spela i någon form av ensemble. Vi har därför såväl instrumentlika ensembler som olika stråkensembler, blåsensembler/orkester med mera. Grupperna kan skapas för kortare perioder eller med schemalagda regelbundna repetitioner. Ett system för pianoelever att spela tillsammans med andra instrumentalister på särskilda samspelstider har också skapats.

Under året har vi ett flertal stora och små elevkonserter/föreställningar. Vi dyker också upp på dagis, skolor, boende för äldre, kyrkor, föreningsmöten - var som helst där man under goda förutsättningar önskar vår medverkan. (se artikel om Wanja Reese på sid 17)

I vår värvningsvecka under våren bjuder vi på en hemskriven saga, ”Elvira Ville-lira” där samtliga instrument har en roll. Här medverkar både elever och lärare. Det här kombineras med ett par ”prova-på-kvällar”.

I de större konsertprogrammen bidrar lärarna med egna programpunkter. Detta har visat sig vara inspirerande för både lärarna själva, eleverna och föräldrar/publik.

Vi provar gärna på olika samarbeten med andra verksamheter inom vår kommun. Årets nyhet är 0-cellogrupper i förskolan. Vår Suzukiutbildade cellopedagog, Anders Neiker, har tagit sig an två grupper med fem barn och en förskolelärare i varje grupp. Med spänning följer vi detta projekt där förskolelärarna på Suzukivis skall kunna lite mer än barnen för att under veckan samla barnen med de underbart söta små instrumenten till ”övning” inför Anders måndagsbesök.

Nyfikenheten är stor hos oss - allt är möjligt!

Solveig Hagström,
kulturchef/rektor

Bagatell 6

2 000:-
(exkl moms)
PIANO-GASPALLEN standard
Sluta skruva!
Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.
Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500:- (exkl moms)

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

Violineleverna gör egna musiksagor

Sedan 2005 har fiolläraren Wanja Reese i Hammarö prövat ett nytt koncept i den ordinarie ensembleundervisningen för sina elever som spelat i 2-3 år - de får skriva egna musiksagor.

Några kilometer söder om Karlstad ligger Hammarö, en kommun med vågplask, en anrik fyr och vackra strövområden. Där finns också en mycket omtyckt och välrenommerad kulturskola, som genom årens lopp försett vårt land med många skickliga musiker.

Wanja Reese är en representant i det väl sammansvetsade lärarteamet. Hon har undervisat Ö-barnen i fiol/altfiol sedan 1983 och menar att bättre jobb inte finns. Musikaliskt hungriga barn som glatt slänger upp dörren till lektionsrummet och stormar in med fiollådan i högsta hugg.

Redan efter 6-8 lektioner får nybörjarna gå med i en stråkensemble. Det första året spelar man bara unisont och lär sig att lyssna på varandra. År 2 är det dags att lära sig spela i stämmor. Det kan vara nog så knepigt att hålla ordning på sin egen melodislinga och rytm, när man hör att grannen pysslar med helt andra toner.

Efter att man vant sig vid detta förfarande är det så dags för nya utmaningar. På Hammarö Kulturskola skriver och uppför stråkeleverna egna musiksagor. Barnen får fritt spåna fram en berättelse med sagofigurer och deras öden och äventyr. Därefter får var och en i uppgift att skriva ner ett kapitel så det slutligen blir en komplett sagobok.

Påhittighet och pedagogik

Allt eftersom karaktärerna växer fram, sätts Wanjas musikaliska påhittighet på prov. Det ska nämligen komponeras stycken som presenterar de olika sagofigurerna, samt gestalta olika ”happenings” i berättelsen.

Notknåpandet måste ske med största varsamhet och med mycket pedagogiskt tänk, eftersom man måste individanpassa melodiernas tekniska svårighetsgrad efter den/de som ska spela dessa. För att spetsa det hela ytterligare, hjälps barnen och Wanja åt att skriva sångtexter (gärna på rim) till varje karaktärs egen signaturlåt.

Det här är naturligtvis inte bara en process som inspirerar barnen att öva mer ihärdigt, utan även tränar deras sociala samspel på ett ypperligt sätt. En erfarenhet Wanja gjort är, att även om fiolbarnen inte spelat mer än ett par år, så är deras förmåga att spela svängig musik oerhört avancerad.

Ett flertal melodier har kryddats med calypsorytmer, många synkoper i kombination med strängväxlingar tillika en hel del kromatiska underfundigheter och tekniska finesser såsom glissando över hela strängen.

– En inte helt lätt uppgift för sådana unga musikanter, kan man tycka, men de har verkligen överraskat mig rejält. Om man låter bli att berätta hur svårt det egentligen är så finns här en stor potential att arbeta med, säger Wanja belåtet.

Ut på turné

När det aktuella materialet är färdigskrivet och väl inövat instrumentalt och sceniskt (viss rekvisita är givetvis ett måste... drakhuvuden, trollöron eller apsvansar), så är det dags att sjösätta projektet inför publik.

Vid dessa tillfällen ger sig ensemblen ut på turné i förskolor på Hammarö och då sätts de medverkandes scennerver på prov. Som mycket ung musikant, har man väl kanske inte alltid ork att fokusera bara på det man ska spela. Det är ju så spännande att kolla in publiken också.

– Det räcker dock inte att enbart spela de inövade melodierna, man måste lära sig att fokusera 100 procent på sin uppgift även om det finns yttre störningar. En ack så viktig del i scenisk fostran som måste löpa parallellt med den musikaliska och tekniska utvecklingen, anser Wanja.

Det första försöket till egenproducerad musiksaga gjordes för tre år sedan med elever i åldern 8-10 år. ”Prinsessan Sofianna” hette det färdiga manuskriptet. Den blev en väldigt traditionell saga med såväl prins och prinsessa som drakar och troll.

Den senaste produktionen från vårterminen 2008, ”Apan Assar”, blev mer nutidsanpassad till sin utformning där handlingen dessutom är förlagd till ett geografiskt område, som barnen är väl bekanta med, närmare bestämt Hammars Udde vid Vänerns strand.

– Vi försöker alltid att filma några skolföreställningar. Dels för att ha som minne, men även för att tillsammans med de medverkande barnen titta på hur vi har agerat, såväl enskilt som i grupp, under konserttillfället. Då blir det mer uppenbart för barnen hur de själva uppfattas av en publik.

– Varje turné har spänt över ett par skoldagar och innefattat i snitt 5-6 föreställningar. Som avslut på turnén bjuder vi in föräldrar och andra intresserade till en kvällsföreställning, där vi även passar på att kalasa på saft och bullar.

Efter ett sådant här långtgående demokratiskt arbete i en stråkensemble, följer många ringar på vattnet. Barnen blir oerhört medvetna om hur ensemblearbete fortgår och vad som krävs av dess medlemmar. Penna och sudd är givna tillbehör på pulten, man hjälper varandra med stråk- och fingersättningar och framförallt så verkar det generellt finnas mer tid till att öva på stämmorna hemma än tidigare.

– Jag har numer en egen tideräkning för mina stråkensembler: före musiksagan och efter, konstaterar Wanja förnöjt.

– Nu väntar jag bara på att förra årets nybörjare ska växa till sig lite, så vi kan sätta igång med ett nytt musiksagoprojekt. Troligen blir det höstterminen 2009.

www.rytmlära.se
The Refinement of Rhythm
Bok 1 och 2
NU PÅ SVENSKA
5 CD i varje bok
”The Refinement of Rhythm” är heltäckande läroböcker i rytmläsning, utprovade vid workshops och lektioner i Australien, Sverige och USA.
Mediako Gyllenstiernavägen 66, 183 60 Täby
tel. 07?0-41 64 24, mediako@telia.com
www.rytmlära.se

Bagatell 4
”Sitt rätt”
ORKESTER/ KÖRSTOL
595:– (exkl moms)
Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol ”Sittra” finns med 3 olika fasta lutningar från 595 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 795 kr. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtestad med toppbetyg.
Bagatell musikprodukter
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

Mångkulturellt identitetssökande i dalaskogar

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flaggskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partitur och stämmor. Välj till vår ”strålande” belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

Bagatell *musikprodukter*

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

EU kan vara fantastiskt och skapar rika tillfällen till utveckling för dem som är på hugget. Härom året fick Kulturskolan Stockholm en förfrågan att vara med i projekt ”On the Edge”. Först upplevdes uppdraget som lite skruvat, men så hittade vi en ingång, som gynnade både skolan, dess utveckling och uppdraget i projektet. I augusti resulterade detta i ett läger i Kopparbo där 50 ungdomar arbetade med den egna identiteten och sin syn på EU.

”On the Edge” är ett Socrates Comenius projekt, som tittar på 10 länder som ligger på kanten i Europa och deras relation till, och syn på, EU. Bland länderna som ingår finns Sverige, England, Lettland och Azorerna (Portugal). Avsikten är att projektet skall kartlägga de olika ländernas egen kultur och tradition och vaska fram gemensamma värderingar samt dokumentera olikheter och likheter.

Projektet skall också producera lärarmaterial, som kan användas i skolor runt om i Europa. I arbetet har Kulturskolan Stockholm fokuserat på konstnärliga uttryck och ungdomarnas åsikter.

Eva Daréll, teaterpedagog och ansvarig för Kulturskolans internationella arbete har sökt vägar till bidrag genom både Programkontoret, SIDA, Kulturrådet och Ungdomsstyrelsens ”Youth in ac-

tion”- program. Det senare programmet bidrar med resor, logi och uppehälle vid utbyten mellan länder.

Ungdomligt perspektiv

Eva fick idén att involvera ungdomar, som redan går på Kulturskolan i arbetet inom ”On the Edge” och samlade dem i en kreativ grupp för att diskutera ett ungdomligt perspektiv på EU och ungdomarnas egen roll i EU. Ett spännande arbete som bland annat resulterade i ett antal digitala berättelser, som sedan redovisades i ”On the Edge”.

Intresset i styrgruppen var stort att samla ungdomar från ovan nämnda länder att arbeta tillsammans i en vecka i Sverige. En ansökan gjordes till Ungdomsstyrelsen ”Youth i action” och den beviljades. Så detta projekt har fått stöd från den Europeiska Gemenskapen.

Äventyret European Youth Engagement - The EYE kunde börja.

Ungdomarna kom från en skola i Manchester, ett college i Riga, tre skolor från Azorernas tredje största ö Terceira och från Stockholm till lilla Kopparbo i Söderbärke socken i Dalarna.

Praktiska övningar var exempelvis att måla sin egen t-shirt, som speglade den egna identiteten.

Upplägget bestod av praktiska övningar och diskussioner. Varje land ansvarade under en dag för matlagning, en presentation och en nationell festival, båda aktiviteterna byggde på den nationella kulturen. I övrigt skedde arbeten och workshops i tvärgrupper, vilket resulterande i intressanta diskussioner och nyfikenhet på de andra länderna.

Praktiska övningar var exempelvis att alla skulle måla en egen t-shirt, som speglade den egna identiteten. Tvärgrupper samarbetade kring att göra en flagga som byggde på de olika ländernas flaggor. Fysiska gemensamma övningar var till exempel att gå en pionjärstig och att klättra i ett klättertorn. Genom värderingsövningar kom deltagarna underfund med vad som skiljer och förenar i attityder och metoder. De fick erfarenhet att arbete med ungdomar med helt annan bakgrund.

Världsmedborgare

De olika övningarna bidrog till fördjupade diskussioner på frågeställningar som: Vad är identitet? Vad karaktäriserar en demokrati? Vad krävs av dig som medborgare?

Varje grupp fick sedan presentera resultatet av arbetet. De kunde välja mellan en teaterföreställning, en kortfilm, en utställning, ett seminarium eller någon annan form. Begrepp och aktivt medborgarskap, jämställdhet, Europas framtid, utbildningssystem och livsbetingelser i vardagslivet i de olika länderna var stödord i arbetet.

Och där i lilla Kopparbo skedde ett spännande arbete, där ungdomar från olika länder förändrades från individer till lite mer av världsmedborgare. Säkert en upplevelse som de kommer att bära med sig framöver; en del kanske fick impulser till val i livet som kan betyda något för många fler människor i framtiden.

En sak är säker; vi behöver många tillfällen till möten kring dessa frågor och ungdomarna behöver få möjlighet att pröva sin tankar på detta sätt, samtidigt som de får utveckla de traditionella konstformerna för att formulera gemensamt uppkomna tankar.

Nu är detta möjligt genom EUs olika program, till exempel Youth in action.

Text och foto: Hans Skoglund,
Styrelseledamot i SMoK

Eva Daréll, teaterpedagog och ansvarig för kulturskolans internationella arbete.

Glad deltagare med sin nya, egenhändigt, målade t-shirt.

Musiklärare i nytt barnprogram

Gustav Rosén, saxofonlärare på Nacka Musikskola, har skrivit tretton låtar som ingår i SVT:s nya barnprogram Pomos piano, som sändes för första gången den 11 oktober. Som programledare ser vi Rolando Pomo, musiklärare i Rinkeby.

Rolando Pomo, musiklärare i Rinkeby, är Pappa Pomo i SVT:s nya satsning Pomos piano. Musik till programmet har skrivits av Gustav Rosén från Nacka Musikskola.

Pomos piano är en musikalisk sagoshow i tolv avsnitt med Pappa Pomo och hans vänner Kungen, Hickan och dammråttorna. Pappa Pomos magiska piano tar tittarna med till en annan värld full av äventyr - både läskiga och roliga.

Tittarna får följa med i förberedelserna och bjuds på sagor och massor av musik. Den musikaliska showen handlar bland annat om rymden, nordpolen och dinosauriernas tid. Dammråttorna ställer till det på scen, knäppa och oväntade saker händer och tittarna får hjälpa Kungen och Hickan att lösa problemen.

Till slut blir det i alla fall en glittrande show om allt från vinterkräkmonster till åskhäxor och djungelprinsar. Pappa Pomo och alla dockor spelar instrument och sjunger showlåten tillsammans med tittarna.

Den musikaliska programledaren Rolando Pomo gör tv-debut med Pomos piano. Rolando är sexbarnsfar och arbetar som musiklärare i Rinkeby, han uppträder också som tangosångare och har spelat in sin senaste skiva i Argentina.

Gustav Rosén från Nacka Musikskola såg att SVT sökte en programledare till ett barnprogram och skickade in en skiva med sina egna låtar. Nu blev det inget programledarjobb, men däremot används hans musik i programmet.

- Det ska bli spännande. Jag jobbar som jazzmusiker när jag inte undervisar och det är inte alltid man får tillfälle att få sina låtar framförda på det här sättet, inför så stor publik, säger Gustav Rosén.

Låtarna spelas i samband med programmets sagostund, där en låt alltid inleder sagostunden och de övriga tolv låtarna spelas i var sitt avsnitt.

11 oktober sändes det första avsnittet av Pomos piano i SVT1. Programmet sänds även i Barnkanalen, SVT Europa och SVT HD. Alla avsnitt kan också ses på svt.se/barn

Text: Nils Ågren
Foto: Carl-Johan Söder/SVT

Årets musik- och kulturskolepris förnyas

Svenska Musikrådet har i år förändrat en del rutiner inför nomineringarna till priserna 2009. Nytt är att inbjudan att nominera till priset skickas ut redan i oktober. Fram till 21 november kan sedan en nominering skickas till Svenska Musikrådet.

Denna behöver bara innehålla en mening om varför just den skola, eller det projekt, som nomineras bör få pris. Detta för att göra det enkelt för föräldrar till elever, lärare, föreningar och andra att nominera. Efter nomineringen tar juryn att kontakt med nominerade skolor och be om uppgifter som underlag till juryns bedömning. Först i början av mars skall juryn vara klar med sitt beslut.

Som tidigare kommer två priser att delas ut, dels Årets musik- och kulturskola och dels Årets projekt. I vår, liksom tidigare, delas priset att ut i samband med SMoKs rikskonferens. Denna gång i Skellefteå 23-25 mars 2009.

Kopplingen till SMoKs rikskonferens har gjort att några tror att priset är SMoKs pris. Så är det inte. Priset är instiftat av Svenska Musikrådet och finansieras genom bidrag från STIM, Ifpi och Rikskonserter.

Önskar du ytterligare information kontakta Karin Hjertzell på Rikskonserter; karin.hjertzell@rikskonserter.se

1/4-annons
Sweden Midi Music
- ny kommer -

Hej på er!

Nu har jag kommit igång med föreställningarna av My Fair Lady på Oscarsteatern. Fram till premiären, 12 september, jobbade vi dygnet runt - det var fullt fokus på uppgiften och man blir på något sätt ockuperad av jobbet, vilket är en rätt häftig känsla.

När det nu börjat rulla på med föreställningar är det ganska skönt, det är som att komma in i vardagslunken. Vi har en fin ensemble och vi har väldigt roligt ihop, dessutom är det förstås kul att publiken gillar det vi gör. Det känns verkligen som att vi är privilegierade.

Vi kör fem föreställningar på fyra dagar, med dubbla på lördagar. Det tar på rösten och man har inte mycket pipa kvar när man kommer hem, då är det skönt att vara ledig tre dagar i rad - inte minst så att jag får mer tid för lille Ruben, som snart är 15 månader.

Jag försöker förstås också hinna med min roll som SMoK-ambassadör och den 27 oktober ska jag till Borlänge på en länsstudiedag där 200 pedagoger träffas. Det handlar bland annat om hur man kan inspirera elever på olika sätt. Inspiration och olika sätt att nå ungdomar inom musik och andra kulturuttryckssätt är en väldigt intressant bit, liksom förhållandet mellan lärare och elever och hur man arbetar i grupp. Jag kommer att berätta hur jag inspirerats av olika människor och hur min musikaliska resa har sett ut fram till nu. Jag ska också träffa sånglärarna och så får jag säkert sjunga någon låt.

Det har varit mycket respons från olika skolor men just nu under hösten har jag tyvärr inte så mycket tid över till annat än My Fair Lady. Jag vill gärna göra så mycket som jag hinner med och några besök kommer det att bli, till våren ser jag ut att få mera tid för kulturskolorna.

Jag har fått många frågor om att komma och delta i konserter men jag tycker att det vore roligt att få möta elever i andra sammanhang än enbart konserter. Att till exempel göra studiebesök och få vara med på olika typer av undervisning, det är något jag efterlyser.

Jag vill också passa på att poängtera hur viktig roll musik- och kulturskolan har för alla barn och ungdomar, och en av de viktigaste uppgifterna är att se till så att eleverna har roligt. Det gäller att entusiasmera eleverna, att hitta rätt språk för att nå dem. Kanske kan jag, med ett besök på er skola, kunna hjälpa till att entusiasmera någon.

Härliga hälsningar
Helen Sjöholm

Foto: Anders Gunnartz

Musikskolan i Falun nedläggningshotad

Falu kommun ska spara 70 miljoner på skolan under de tre kommande åren, bland annat kan dans- och musikskolan komma att läggas ner. Att lägga ner dans- och musikskolan med dess 36 anställda skulle spara 11,7 miljoner. - Det skulle vara en skam för Falu kommun att lägga ner en kulturverksamhet, där Sveriges hela befolkning tänker på Dalarna som Sveriges musikvagga, säger musikskolechef Ingela Härröd Barksjö. Skolchef Lena Stoltz förklarar att förslagen är ett resultat av det stora besparingskrav som förvaltningen fått från politikerna: - Vår uppgift är att ta fram möjliga förslag och då blir en del förslag drastiska.

Bagatell 9
"Stage"

Orkester/ körpodier
Flexibelt lättvikts podie-system i alu-minium för scénbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling.

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

Ökad ungdomssatsning i Högsby ger kulturskola

Kommunfullmäktige i Högsby har beslutat att musikskolan ska utvecklas till kulturskola. Samtidigt vill kommunledningen föra en dialog med ungdomar hur man kan samordna kulturskolan i det befintliga kulturcentrumet Tegelbruket.

Kö till kulturskolan i Knivsta

Efter tre veckor är det kö till nästan alla kurserna i den nystartade kulturskolan i Knivsta. - Alla anmälningar tyder på att det funnits ett uppdämt behov, säger rektorn Henrik Littmarck.
Skolan riktar sig till Knivstabor mellan 0 och 20 år och erbjuder kurser i fyra inriktningar: bild, dans, drama och musik. Totalt finns 350 elevplatser. Alla kurser förutom drama är fullbokade. Tidigare köpte Knivsta kommun in instrumentspel och sång från Uppsala kommun. Förra året gick 120 barn och ungdomar från Knivsta och spelade ett instrument, nu är siffran över 200.

Kulturskola i Malung

Musikskolan i Malung har blivit kulturskola.
– Förutom musik har vi i dag både dans och drama på programmet, säger verksamhetsledare Magnus Karlsson. Musikskolan startades 1946 med fyra olika instrument att välja på, idag erbjuds undervisning på 15 instrument och numera alltså även dans och drama. Drama, som leds av Marie Busk på Lillmoskolan, har lockat 26 barn från hela grundskolan.

Musikskolan i Motala blir kulturskola

Kommunala musikskolan i Motala kommun ska genom ökad integrering av musik, bild, dans och drama i den ordinarie grundskoleverksamhet, förändras till kulturskola. Satsningen sker i flera steg och under 2009 ska musikskolans kapacitet utökas till 1 050 elever, samtidigt ska tre heltidstjänster tillsättas inom ämnena dans, bild/form/media samt förberedande undervisning.

Musikskolan i Nordanstig läggs ned

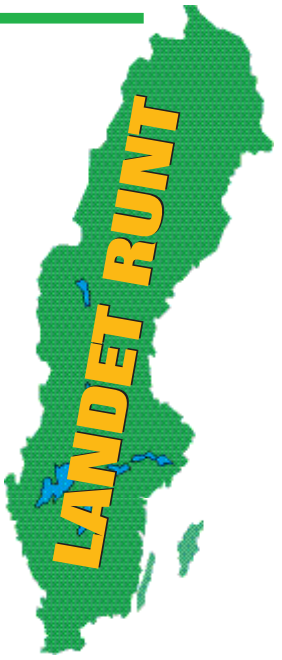
200 elever berörs när musikskolan i Nordanstig läggs ned nästa år. - Det rimmar illa att ha mål om att utveckla musikskolan till en kulturskola och samtidigt föreslå en nedläggning, säger lärarförbundets ordförande Britt-Marie Stenström, som protesterar mot nedläggningen. Samtidigt som skolan hotas satsar Nordanstigs kommun på en folkmusikstaty för 180 000 kronor.

Stora besparingar i Olofström

Musikskolan i Olofström har ålagts besparingskrav på 230 000 kronor, vilket motsvarar 0,9 av skolans 7,2 tjänster. Efter tidigare besparingar går det inte längre att spara utan att säga upp lärare och skolans ledare kan tvingas göra sig av med två lärare. Det drastiska förslaget är att läraren på fiol och cello sägs upp, något som drabbar 33 stråkelever och två strålensembler som läggs ned. Läraren på piano, rytmik och musik för barn med speciella behov sägs också upp enligt förslaget. Kommunfullmäktige har också avslagit en motion från vänsterpartiet om en kommunal kulturskola.

Söderköping får kulturskola

Vid årsskiftet förvandlas musikskolan i Söderköping till kulturskola, som en följd av att man allt mer har breddat sitt utbud. Sedan ett par år tillbaka kan man ägna sig åt drama och teater samt bild och form inom musikskolan. Skolan har idag cirka 350 elever och genom att erbjuda andra uttrycksformer tror rektor Claes Henke att man kan locka fler elever. I framtiden är det möjligt att skolan även kan erbjuda dans, film och media. - Vi för en kontinuerlig dialog med eleverna och pejlar läget. På så vis fångar vi upp vad de har för idéer, säger Claes Henke. Skolans budget höjs med 350 000 kronor för 2009.

Läsvärt

Kreativ tillväxt? - En rapport om kreativa näringar i politik och statistik

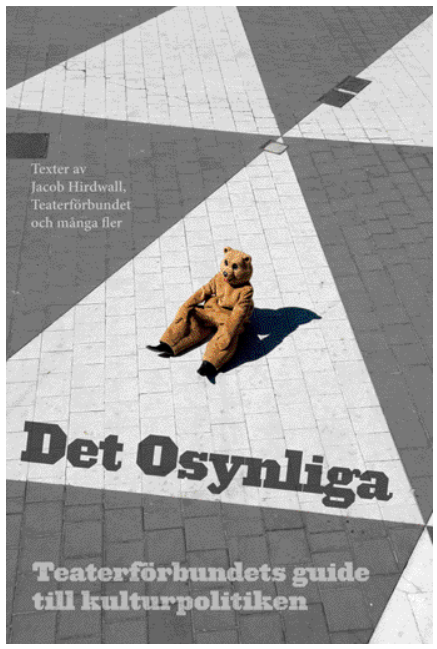
ITPS, Institutet för tillväxtpolitiska studier, A2008:007

ITPS fick 2007 i uppdrag av regeringen att studera den så kallade upplevelseindustrins och de kreativa näringarnas betydelse och potential för ekonomisk tillväxt. Boken omfattar en beskrivning av vad som ingår i dessa näringar och internationella jämförelser. Oavsett de olika typer av definitioner som används så konstaterar utredarna att sektorn växer i ungefär samma takt som övrig tjänstesektor, dvs. starkt.

I Sverige finns på flera håll regionala satsningar inom upplevelseindustrins fält, men däremot saknas en nationell politik liknande den som finns inom flera andra EU-länder, som ex. England. Utredningen behandlar naturligtvis de konstnärlig verksamheten på flera sätt, däremot finns inget skrivet om musik- och kulturskolans betydelse som plantskola för denna näringsgren. En statlig politik på området skulle kunna råda bot på denna brist.

Hela rapporten kan laddas ner gratis på www.itps.se

Håkan Sandh

Det osynliga - Teaterförbundets guide till kulturpolitiken

Texter av Jacob Hirdwall, Teaterförbundet och många fler.

Boken består av två delar; dels pjästexten ”Det osynliga” av Jacob Hirdwall, och dels ett antal inlägg i den teaterpolitiska debatten. Angelägna och läsvärda är alla texter men det är ofrånkomligt att ”Det osynliga” är den text jag helst vill rekommendera. Det är en agitatorisk text om villkoren för kultur i dagens Sverige. Kritisk och skarp.

Övriga texter handlar till stor del om de försämrade villkoren både för institutionsteatrarna och de frilansande skådespelare, dansare och sångare som bär upp dem. Ett inlägg kommer från Stina Oscarsson och är ett avstamp för den skuggutredning till statens kulturutredning som hon med flera startat. (Se www.skuggutredningen.se) Denna alternativa utredning skall presenteras den 17 nov.

Avslutningsvis vill jag citera ett citat från Jacobs Hirdwalls text: ”Winston Churchill fick under andra världskriget förslaget att man skulle ta resurser från kulturen för att förstärka krigsmakten. Churchill lär ha svarat: ‘Vad ska vi då försvara?’ Han hade givetvis rätt.”

Kan beställas direkt från Teaterförbundet.

Håkan Sandh

Den andra möjligheten - estetik och kultur i skolans lärande

Amelie Tham.
Myndigheten för skolutveckling. 2008.

Under föregående år, parallellt med de mötesplatser mellan kultur och skola som SMoK anordnade, har journalisten Amelie Tham tagit fram en ”inspirationskrift” kring kultur och skola. Detta gjorde hon på uppdrag av Myndigheten för skolutveckling, som nu också publicerat boken.

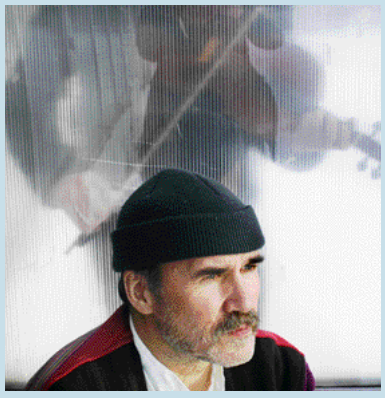
Huvudsakligen består boken av fem lokala exempel; Rannebergsskolan i Angered, Nya Läroverket i Luleå, Reggio Emilia på Stockholmsförskolor, Film i Sörmland och lärarutbildningen i Malmö. Exemplen är väl beskrivna och kompletterar också varandra på ett bra sätt. De visar också att det finns ett mycket framgångsrikt arbete med estetik. I Rannebergsskolans nedtecknade kunskapssyn kan vi läsa: ”Det är människans kreativa aktivitet som gör henne till en framtidsinriktad varelse, som skapar sin framtid och samtidigt förändrar sin nutid.”

Allt detta sker trots den just nu totala bristen på uppbackning från utbildningsdepartementet. Jag är ändå övertygad om att det till sist blir självklart att frågan för förskolan inte bara blir ATT barnen skall möta siffror och bokstäver utan också HUR. Detta ”hur” stavas ofta estetiska lärprocesser - eller vad du nu vill kalla det. Läs boken så tar du förmodligen ett steg till i din egen process!

Kan laddas ner gratis eller köpas på www.skolverket.se (sök i ”publikationer”)

Håkan Sandh

Har du läst någon bra bok, avhandling eller projektrapport som du vill förmedla information om här i KulturSmockan? Ta då kontakt med tidningens redaktör Nils Ågren, nisse.agren@telia.com

Ale Möller. Foto: Moa Karlberg

Tre nyfikna musikanter

Ale Möller, Aly Bain, Bruce Molsky - alla drivs de av nyfikenhet och en vilja att ständigt utveckla sin musik och hämta intryck från omvärlden. De har tidigare spelat tillsammans i olika konstellationer men står nu för första gången på samma scen. Aly Bain från Shetlandsöarna är en av Skottlands främsta fiolspelmän, Bruce Molsky (fiol, gitarr och banjo) räknas till en av de stora i USA, Sveriges egen världskändis på folk- och världsmusikområdet Ale Möller behöver knappas någon presentation. I ett arrangemang av Rikskonserter turnerar trion runt landet med start 3 november i Borlänge.

Anders Frennberg. Foto: Cirkus Cirkör

Ny vd på Cirkus Cirkör

Anders Frennberg blir ny vd på Cirkus Cirkör. Anders kommer närmast från Stockholms stadsteater där han har varit verksamhetschef och konstnärlig ledare för verksamheten i Skärholmen. Han tillträder tjänsten den 1 november.

- Att arbeta för att konsten - i mitt fall scenkonsten - ska komma i samklang med andra delar av samhället, är min absoluta passion som yrkesmänniska. Jag ser att Cirkus Cirkörs kombination av lokalt engagemang i en förort genom träning och utbildning kopplat till en publik scenisk verksamhet både nationellt och internationellt är helt unik inom svensk scenkonst. Jag ser fram emot att förvalta allt det bra som Cirkus Cirkör redan gör men också att ta vidare verksamheten till nästa steg, säger Frennberg.

Allt färre ungdomar läser böcker

Andelen ungdomar som läser böcker liksom andelen ungdomar som besöker bibliotek minskar kraftigt visar ny statistik som SCB har tagit fram på uppdrag av Kulturrådet. Andelen unga män (16-19 år) som uppger att de har läst en bok under det senaste året har minskat med 12 procentenheter från 1998-99 till år 2006. Detsamma gäller yngre kvinnor där minskningen är 10 procentenheter under samma period. Andelen unga män som besökte ett bibliotek någon gång under året har sjunkit från 78 procent 1998-99 till 47 procent år 2006. Under hösten kommer Kulturrådet att publicera en samlad volym med statistik om svenska folkets besöks-, konsumtions- och utövandevanor från flera områden i kulturlivet.

Kulturproposition vart fjärde år

DIK, som organiserar Sveriges akademiker som arbetar med kultur och kommunikation, uppmanar Kulturutredningen att lägga förslag om kulturpropositioner vart fjärde år. ”Kultur är ett område som kräver långsiktighet. Museer och teatrar kan inte arbeta med korttidsprojekt. Därför bör kulturutredningen föreslå att kulturpropositionen läggs vart fjärde år så att riksdagen kan fatta beslut om fyraåriga budgetar för kulturområdet. Se det som satsningar på kulturell infrastruktur!” skriver DIKs förbundsordförande Karin Åström Iko i en debattartikel i Sydsvenska Dagbladet. Fyraåriga kulturbudgetar skulle ge möjlighet till ökat politiskt engagemang i kulturpolitiken och frihet för institutioner och andra kulturutövare att utforma verksamheter långsiktigt. Det skulle också ge bättre förutsättningar för gränsöverskridande samarbeten till exempel inom EU, anser Karin Åström Iko.

Foto: Riksutställningar

Ny teknik för ny publik

Den 6 oktober invigde Riksutställningar ett helt nytt mobilt utställningsrum på Järntorget i Göteborg i samband med vernissagen av videokonstutställningen ”Restore Hope: Se mej!”. Rikutställningar har i samarbete med arkitekten Love Arbén tagit fram ett helt nytt koncept för visning av konst i det offentliga rummet. Det nya utställningsformatet utgörs av en trailer och kan transporteras från en ort till en annan av arrangören själv med hjälp av en vanlig personbil utrustad med dragkrok. På det här sättet kan kostnaderna hållas nere både för producenten och arrangören, och miljön kan värnas. Videoverket ”Restore Hope: Se mej!” av Selda Asal porträtterar kvinnor i Sverige som tvingas leva gömda på grund av mäns våld, hot och trakasserier. Människor som lever i dödens närhet.

Studiefrämjandet startar musikskola i Roslags-Näsby

Studiefrämjandet i Södra Roslagen har under många år haft musikutbildning men satsar nu på en egen musikskola. - Vår stora styrka är en lärarkår som alla är yrkesverksamma inom musikindustrin idag och dessutom verkligen framgångsrika själva, berättar Joakim Amorell, ansvarig för Studiefrämjandets skola för musik. Musikskolan drar igång i höst och erbjuder lektioner i bland annat elgitarr, elbas, heavy metal guitar, trummor, slagverk, keyboard, rockskola, sång och ljuddesign.

Sång och musik som friskvård i Orsa

I Orsa kan de anställda erbjudas sång och musik på sin friskvårdstimme, sedan kommunfullmäktige bifallit en motion från vänsterpartiet. De som planerar kommunens friskvård ska nu planera verksamheten tillsammans med folkhälsoplanerare och representanter för musikskolan. Samtidigt har man beslutat höja musikskoleavgiften med 200 kronor per barn och termin. Maxavgiften på 1 400 kronor är dock oförändrad.

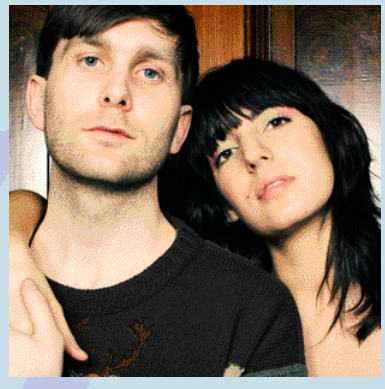

Foto: Miki Anagrius

Wildbirds & Peacedrums

Med sin annorlunda sättning, då och då utökad med udda instrument som leksakspiano, har sångerskan Mariam Wallentin och trumslagaren Andreas Werliin snabbt blivit en sensation, inte bara på den svenska utan också på den internationella scenen. Tillsammans kallar man sig
Wildbirds & Peacedrums där navet är egna, egensinniga låtar med pop-, rock- och bluesstruktur, som bryts ner, fördjupas och expanderar på ett lika direkt som nyskapande sätt. Resultatet är musik med stark karisma, improvisationer som pekar i en rad riktningar och balanserar det klara mot det ”skitiga”, det svåra mot det enkla och omedelbart tar din uppmärksamhet i full besittning. I ett arrangemang av Rikskonserter besöker duon Hamburgsund, Umeå, Härnösand, Gävle och Norrköping.

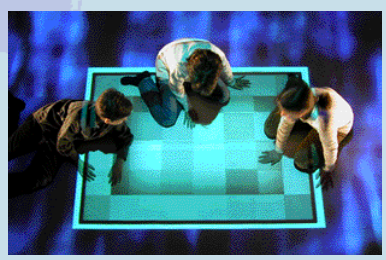

Foto: Rikskonserter

Children’s Cheering Carpet

Italienska Teatro di Piazza o d´Occasione är ett visuellt teaterkompani som spelar för barn. Dramaturgi, konstnärlig pedagogik och ny teknik blandas i ett kreativt och lekfullt förhållande till konst.Gruppen turnerar flitigt i många länder och botaniserar ständigt i den digitala världen med nya sätt att kombinera teknik med musik, dans och poesi. Den unika dansmattan Children’s Cheering Carpet har 32 trycksensorer där publiken skapar sitt eget ljud och ljus.
”Den japanska trädgården” är en av tre föreställningar kompaniet tagit fram för sin magiska matta där en skådespelare och en dansare för publiken in i sällsamma världar. I ett arrangemang av Rikskonserter uppträder teatern i Åkersberga och Stockholm 4-8 november.

Musikskola för alla barn

I en motion till riksdagen föreslår Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (s) att den kommunala musikskolan bör bli tillgänglig för alla barn. ”Att ge barn och ungdomar möjlighet till kulturell utveckling är att bejaka en oerhört viktig del av utvecklingen till en vuxen människa. Barns rätt att få ta del av och även utöva kultur måste därför utvecklas i skolan. Det gäller inom olika kulturområden, exempelvis bokläsning, bild, teater eller musik.” skriver de i motionen. I och med att kommunala musikskolan är en frivillig verksamhet ser Oskarsson och Hellman att musikskolan är ett ställe där kommunerna kan spara pengar när ekonomin kärvar. ”Ett levande kulturintresse är en oerhörd tillgång för alla människor och därför är det samhällets angelägenhet att se till att barn och ungdomar får en kontakt med olika kulturyttringar redan i grundskolan. Om intresset fortsätter, exempelvis för att spela ett instrument eller att spela teater, kan det ske på frivillig grund. Men den första kontakten bör vara i den obligatoriska skolan.”

Alberto Pinton. Foto: Truls Nord

Frislag-turné

Höstens Frislag-turné delas av träblåsaren Alberto Pinton Quintet och tubaisten Per-Åke Holmlander. Multiinstrumentalisten Alberto Pinton har hörts med grupper ledda av Jonas Kullhammar, Bobo Stenson, Magnus Lindgren med flera men står här i spetsen för en egen kvintett med idel svenska toppnamn. På repertoaren står originalkompositioner där han smält samman tonfall av Lars Gullin, Anthony Braxton, Charles Mingus, Michel Portal, Eric Dolphy. Per-Åke Holmlander är en helt unik musiker, betraktad som en av världens främsta och den utan tvekan mest spännande på sitt instrument. Nu i full frihet som solomusiker. I ett arrangemang av Rikskonserter går turnén till Gävle, Stockholm, Göteborg, Norrköping och Västerås i november.

Josette Bushell-Mingo. Foto: Pierre Zoetterman

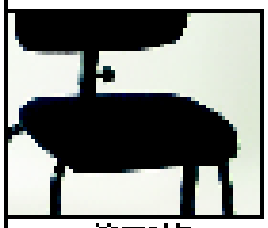
Access Now!

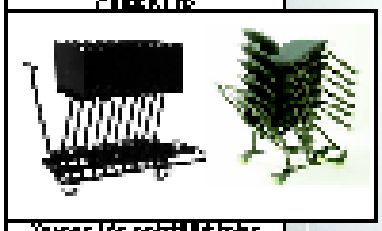
2010 ska Sverige vara tillgängligt för alla beslutade riksdagen våren 2000. Men vad innebär egentligen tillgänglighet? Hur kan vi på riktigt ta itu med tillgänglighetsfrågorna? Med utgångspunkt från sina erfarenheter av mångfaldsarbete och som konstnärlig ledare för Tyst Teater vid Riksteatern ifrågasätter Josette Bushell-Mingo våra fördomar och attityder på ett inspirerande och tankeväckande seminarium. Access Now! ger en bättre förståelse för vad tillgänglighet betyder och vad det egentligen innebär att vara inkluderad i samhället. Föreställningen hålls på engelska för en mindre publik, där deltagarna även får arbeta praktiskt med att lösa olika uppgifter som utmanar fördomar och lockar fram kreativiteten. Via Riksteatern besöker Access Now! Umeå, Sandviken, Kristianstad och Malmö i november.

Posttidning **B**

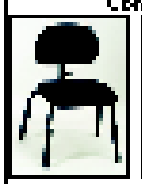
ALLT INOM MUSIKINREDNING

NOTSTÄLL - STOLAR - SCEN & PODIESYSTEM

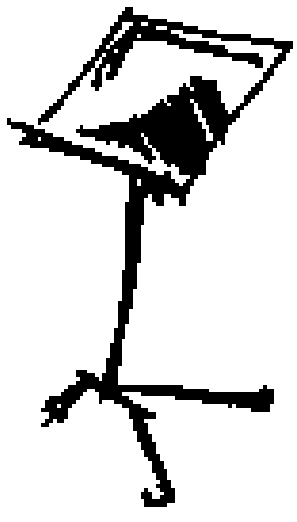

Kvalitet - 10 års garanti och fri service för alltid.

EST RAD - vårt eget podiesystem utvecklat i samråd med våra kunder.
Bygg snabbt och enkelt en körtrappa eller scen - ni bestämmer.

- **Stolar för dirigent, kör och orkester**
- **Praktiska vagnar för transport och lagring**
- **Notställ - stabila och funktionella**

Musikhögskolorna, konserthus, 200 musikskolor och mer än 500 kyrkor är några av våra referenser. Välkommen du också!

Tel: 0573-510 10 Fax 0573-510 15 till@bison.se
www.bison.se SE 672 91 ÅRJÄNG

BISON